

Наталія ЯВТУХОВА,
вчителька КЗ "Гуляйпільська ЗОШ І–ІІІ ст. № 1" Запорізької обл.

Письменники рідного краю

(Відкритий урок позакласного читання, 3 клас)

Люблю свій край, його талановитих людей. Тому для уроку позакласного читання обрала авторів не з гучними іменами, а наших обдарованих земляків, запросивши на урок місцевого прозаїка І.К.Кушніренка, щоб він прочитав дітям своє оповідання "Відлуння", яке, на жаль, болісно відгукується і у нашому сьогоденні.

Тема. Письменники рідного краю. Оповідання "Відлуння" І.К.Кушніренка.

Мета. Ознайомити учнів із творчістю письменників рідного краю; формувати навички виразного читання, здатність відчувати емоційний зміст прочитаного; зв'язно висловлювати свої думки, збагачувати словниковий запас учнів; розвивати вміння аналізувати прочитаний твір; розширювати знання учнів про життя та творчість письменників-земляків, прищеплювати любов до рідного краю.

Обладнання: фотографії, ваза і листочки, буквар, малюнки (вишня, груша, кури), мультимедійна дошка.

Хід уроку

I. Організаційний момент.

II. Мотивація навчальної діяльності.

Мовленнєва розминка.

1. "Розплутайте" рядки.

Сніг поморозив
з морозом полі
всі на квіти.

Деся скінчиться,
не нарікають
та діти зима

2. Прочитайте зашифровані рядки.

У лідоні лосе житьле, Надпо ломсе манту житьдри. А на бігорпа край ласе Їтьсто някуз манела.	У долині село лежить, Понад селом туман дрижить. А на пагорбі край села Стоїть кузня немала
---	--

Іван Франко

реЗо ямо чірвеняя, диЗій над рогою, гоПоримово хетинькосе В вонелі з юбото.	Зоре моя вечірняя, Зійди над горою, Поговоримо тихесенько В неволі з тобою.
--	--

Тарас Шевченко

III. Представлення теми.

1. Про кого ці рядки?

– У 9 років Лариса Косач почала складати вірші, а в 13 – друкуватися. За порадою мами свої твори вона підписувала псевдонімом Леся Українка, що став її другим ім'ям. (Про Лесю Українку).

2. Продовжіть речення.

І. Франко, Т. Шевченко, Леся Українка – це поети і письменники, відомі в Україні та за її межами. (1-й слайд. На екрані – карта України).

Ми з вами живемо у місті Гуляйполе. (2-й слайд. Карта Запорізької області, де прапорцем позначено розташування м. Гуляйполе).

Ходимо його вулицями, милуємося чудовою природою, зустрічаємося з багатьма земляками і не знаємо, що серед них є талановиті письменники.

Гуляйполе зростило Україні 16 членів Спілки письменників України. А наш земляк, поет Василь Діденко, подарував нам пісню "На долині туман", яка довгий час була позивними передачі місцевого радіо. (Звучить пісня у виконанні вчителя музики С.І.Сташука).

Григорій Лютий – голова Запорізької обласної організації Національної спілки письменників України, поетеси – Любов Геньба, Яна Яковенко, Вікторія Забава.

Прославили Гуляйпільську землю своїми літературними творами письменники О.Михайлюта, І.Кушніренко, Н.Квітка, В.Куторницький, І.Азаров, краєзнавець В.Жилінський та інші.

Отже, тема нашого уроку "Письменники рідного краю" (3-й слайд. Портрети письменників рідного краю).

3. Відгадайте загадку.

Мовчазна, не голосиста,
і потішить й звеселить.
Треба – розуму навчить.
Що це? Звісно – **книга**.

Книги зберігаються в бібліотеках (шкільній, районній).

Про взаємозв'язок колективів бібліотек і нашого колективу (вчительського і учнівського) ми підготували фотовиставку "Миттєвості життя нашого класу". (На дошці – фотографії).

Зараз учасники довідкового бюро, які знаходили інформацію в бібліотеках, познайомлять нас з письменниками і поетами рідного краю.

(4–6-й слайди. Збірка-розповідь підкріплена світлинами письменників).

Ставицький Даниїл про Любов Геньбу.

Любов Геньба – славно поетеса Гуляйпільського краю. Вона є членом Спілки письменників України та головою Гуляйпільської спілки письменників.

Лірика Любові Геньби вирізняється щирістю почуттів і патріотизмом. Поетеса народилася в селі Грушеве. Ось як вона пише про своє рідне село:

Там, де грушами пахли сади,
Де село називали Грушеве,
Там пізнала я світ доброти
В земляках і смутних, і веселих.
Вже немає села, та сади
Все цвітуть і нагадують знову,
Що життя моє тут розбудив
Рідний край, як зернину, весною...

Дихальна вправа:

– вдих
на видих – настала весна, ми любимо читати;
– вдих
на видих – настала весна, ми любимо читати.

Коломієць Валерія про Наталію Квітку.

Багатою вдачею наділила Наталію Василівну Квітку доля, оточивши щирими безкорисливими людьми, прекрасним колективом однодумців протягом усієї освітянської роботи.

Вона уявляє себе ось такою: заглиблено-почуттєвою, з багатим мовленням і, незважаючи на те, що за походженням Наталія Василівна росіянка, але як сама вона говорить: "Дитинство своє я знайшла на українській землі".

Щирі рядки її поезії знаходять шлях до сердець читачів. У них переплітаються народні звичаї і обряди, кохання і розлука, мамина ласка і ніжність, безмежна любов до рідного краю.

Повертає сонце лагідно на днину,
Обіймає ніжно хату – берегиню.
Квіт бузковий заплітає їй у коси,
Болі-радоші з вітрами їй приносить.

Дьоміна Анастасія про Олену Муху.

Олена Муха народилася 17 жовтня 1985 року в м. Гуляйполі. Навчаючись у школі, захопилася поезією і почала писати вірші. Відвідувала поетичний клуб "Пролісок", керівником якого була поетеса Н.В.Квітка. Вона допомогла Олені знайти себе у творчості. У подальшому житті доля звела її з чудовою людиною, письменником Іваном Кириловичем Кушніренком, який став для неї мудрим наставником і радником. Олена Муха присвятила йому один із своїх віршів.

До Вас

У важкі хвилини я до Вас іду,
Несу в долонях сумніви і мрії.
Назад лечу, мов ластівка на крилах,
Мереживо із дум і слів плету...

В душі горить розпалене натхнення,
І бачу я, що хочу у житті,
І вірю я, що збудеться меті...

Поради Ваші – від невдач спасіння.

Хай ширість Ваша у літах не гасне!
Прийміть від мене вдячну доброту.
А я нестиму в люди істину просто –
Нехай розквітне у серцях прекрасне.

IV. "Піар – флеш бук" (миттєва презентація книги). 7-й слайд.

Відомий у Запорізькій області письменник Іван Кирилович Кушніренко – автор збірок оригінальних оповідань для дітей "Добрий знак" (1996), "Співуча криниця" (1997) та "Подарунок осені" (2003). Сьогодні пропонуємо вашій увазі презентацію цих творів.

Демонстрація книжок Івана Кириловича Кушніренка.

1. Збірка "Співуча криниця" (8-й слайд).
Оповідання "Подарунок осені".
2. Збірка "Добрий знак" (9-й слайд).
Оповідання "Добрий знак".
3. Збірка "Подарунок осені" (10-й слайд).
Оповідання "Сліпий дощик".

Фізкультхвилинка під музику.

V. 2015 року ми відзначимо 70-річницю перемоги над нацистськими окупантами і тому сьогодні ми ознайомимося з оповіданням "Відлуння" нашого почесного гостя Івана Кириловича Кушніренка. Запрошуємо Вас розповісти про роботу над оповіданням. Вам слово.

(Автор читає своє оповідання).

Словникова робота (11-й слайд):

- *відлуння* – відгомін якоїсь події;
- *настовбурчувати* – піднімати вгору, ставити сторч; робити витягнутим у певному напрямку;
- *курган* – конічний земляний насип; насип над стародавньою могилою;
- *лячно* – страшно, викликано переляком;
- *шпиль* – вершина гори, горба і кургану;
- *заціпеніло* – заніміло, стало нерухомим, нечутливим;
- *галіфе* – від прізвища французького генерала Г.Галіффе – військові штани особливого покою – облягають коліна і потім розширюються догори;
- *сапер* – військовослужбовець, що виконує маскувальні, вибухонебезпечні та інші роботи.

Аналіз твору.

1. Гра "Бджілка" (самостійне мовчазне читання оповідання).

– Про кого говориться в оповіданні? (Про Сергійка, його матусю, тітку Дуню, татка, дядька Карпа, діда Ларивона).

– Звідки прийшли додому татко і дядько? (З війни).

– Що казав дід Ларивон? (Раз хлопці залишились живі, то треба життя заново будувати).

2. Поелементне читання.

– Прочитати, про що застерігала матуся. ("Як ітимеш повз курган, то обходь його десятою дорогою, а то там німаки позоставляли усякого залізччя, не дай Бог...").

– Чи послухав Сергійко матусю?

3. Читання з передачею настрою зі слів "Хлопцеві хочеться..." до "Сергійко впав у траву".

– Ким був татко на війні? (Сапером).

– Чим закінчилось оповідання? ("...А степом котилося далеке відлуння минулої війни").

Вправа для зняття втоми очей.

Який висновок ви зробили для себе?

(Потрібно слухати батьків, бути обережними з незнайомими вибухонебезпечними предметами, ні в якому разі не брати їх до рук, нічим не бити, не кидати їх, а про знахідку обов'язково повідомити дорослих).

Які почуття виникли у вас від прочитаного?
(Відповіді учнів).

VI. Підсумок.

– Сьогодні на Сході нашої країни тривають запеклі бої за територіальну цілісність та незалежність рідної Батьківщини. Тому хочеться, щоб після подій, які відбуваються в зоні АТО, їх "відлуння" до нас ніколи не докотилося. І щоб Україна була єдиною країною. (12-й слайд. Месидж "Україна – єдина країна" з державною символікою).

Чи сподобався вам урок? Чим? (Відповіді учнів).

– У нашій школі навчалося багато талановитих людей. У світ поезії проторувала стежку саме з нашого шкільного порогу більшість тих поетів і письменників, про яких ішлося на уроці. І сьогодні є чимало школярів, які намагаються писати вірші, оповідання.

Ваші однокласники Валерія Коломієць і Євген Каретник теж пройшли випробування поетичним словом, брали участь в обласному конкурсі дитячої творчості "Країна моя – Україна".

Валерія Коломієць – у номінації "Авторський вірш"; Євген Каретник – у номінації "Твір-роздум".

Валерія посіла I місце в області. Зараз вона прочитає свій власний вірш. (Дівчинка читає вірш).

VII. Домашнє завдання.

У класі оформлена виставка "Туляйполе літературне", де представлені твори письменників рідного краю. Ви також можете ознайомитися із творчістю письменників і поетів, про яких ви сьогодні чули, відвідавши бібліотеки.